

Obuna indeksi - 904

ISSN 2181-7839

XALQ TA'LIMI

PUBLIC EDUCATION

6/2022

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
XALQ TA'LIMI VAZIRLIGINING
ILMIY-METODIK JURNALI

SCIENTIFIC-METHODICAL JOURNAL
MINISTRY OF PUBLIC EDUCATION OF THE
REPUBLIC OF UZBEKISTAN

XALQ TA'LIMI

6
2022
(Noyabr-Dekabr)

ISSN 2181-8088

9 772181 808805

www.pubedu.uz

<https://t.me/xalqtaлимijn>

XALQ TA'LIMI

ISSN 2181-7839

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA'LIMI VAZIRLIGINING
ILMIY-METODIK JURNALI

Muassis:

O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi

PUBLIC EDUCATION

SCIENTIFIC-METHODICAL JOURNAL
MINISTRY OF PUBLIC EDUCATION OF THE
REPUBLIC OF UZBEKISTAN

2022

6-son

(Noyabr-Dekabr)

Jurnal 1918-yil dekabr oyidan chiqa boshlagan
O'zMAA tomonidan 2013-yil 4-martda qaytadan ro'yxatga olinib, 0104-raqamli guvohnoma berilgan.

TOSHKENT

	TAHRIRIYAT	
	4	Ijtimoiy tarmoqlarda muloqot madaniyati
	TA'LIM VA TARBIYA NAZARIYASI	
O. Xujaniyozova	6	O'quvchilarni kreativ yondashuv asosida ijodiy mehnat faoliyatiga yo'naltirish mazmunini takomillashtirish (7-9-sinf o'quvchilari misolida)
T. Xalikov	9	Bo'lajak kompetentli o'qituvchining kommunikativ-kreativ salohiyatini rivojlantirish
O. Ruzimuradov	13	Zamonaviy o'qituvchining kasbiy ehtiyojlari va kasbiy mahoratni rivojlantirish yo'llari
J. Fozilov	18	O'quvchi-yoshlarda obyektiv dunyoqarashni shakllantirish va rivojlantirishda aksiologik yondashuvning o'ziga xos jihatlari
F. Rahmatova	22	Kasbiy mahorat va kompetentlikni rivojlantirish jarayonida motivlashtirish
A. Qutbedinov, Sh. Toshpulatova, Y. Mavlonova	27	Bo'lajak fizika fani o'qituvchilarning mantiqiy savodxonligini rivojlantirishda pisa dasturidan foydalanish
Z.M. Dadaboyeva	34	Kasbiy ta'lim o'qituvchilarini tayyorlash jarayoning muhim jihatlari
B. O'razov	38	Bo'lajak texnologik ta'limi o'qituvchilarining kasbiy ma'naviyatini rivojlantirish
N. Abdullaeva	42	Pedagogika oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak o'qituvchilarning mas'uliyatini shakllantirish
S. Muxlisov	46	Bo'lajak informatika o'qituvchisining kasbiy faoliyatida kompetensiya
I. Bobomurodov	49	O'quvchilarining bilish faoliyatini rivojlantirish asosida nutqiy kompetensiyalarini shakllantirish imkoniyatlari
	TA'LIM VA TARBIYA METODIKASI	
M. Tirkashov	52	Rivojlantiruvchi ta'lim nazariyasi axborot-tahliliy yondashuvning metodik asosi sifatida
S.Sarimsoqova	57	Tabiiy fanlarni o'qitishda kompetentli-yo'naltirilgan topshiriqlardan foydalanish
D. Alibekov	61	O'smir yoshdagi o'quvchilar gender madaniyatini irivojlantirishda o'yinlarning pedagogik funksiyalari
G.A. Ergasheva	65	Boshlang'ich sinflarda o'quvchilarning imloviy savodxonligini shakllantirish
S. Sobirov	69	Badiiy adabiyotlarga illyustratsiyalar ishlashning an'analari (tarbiya klasteri asosida)
A. Avliyoqulov	74	Umumta'lim maktablarida matematikani o'qitish metodologiyasi va fanlararo aloqasining konseptual asoslari
B. Ergashev, S. Otamirzayev	78	Professional ta'lim tizimi o'quvchilarini kimyo faniga oid kompetensiyalarini rivojlantirish usullari
H. Dosanov	82	"Gap bo'laklari va ularning tasnifi" mavzusini o'rgatishga doir qarashlar

	ZAMONAVIY TA'LIM TEXNOLOGIYALARI	
N. Valixonova	86	Boshlang'ich ta'limni takomillashtirishda pedagogik texnologiyalardan foydalanish
S. Alimboboeva	89	Xorijiy tillarni o'qitishda innovatsion yondashuvlarning ahamiyati
N.K. Botirova	94	Kasbiy ko'nikmalarni shakllantirishda axborot ta'lim muhitidan foydalanish
J. Mamatov	97	O'smir yoshdagi o'quvchilarda darsga nisbatan intizomli munosabatni shakllantirish yo'llari
	MILLIY TA'LIM TEXNOLOGIYALARI	
B. Amrillayeva	101	Umumiy o'rta ta'lim maktablarida tabiiy fanlar(science) ni o'qitishda mutafakkirlarning ilmiy asarlaridan foydalanish
Z. Qoraboeva	104	Professional ta'lim tizimida maktabgacha ta'lim tashkilotlariga kompetentli kadrlar tayyorlash sifatini oshirish omillari
	TA'LIMDA MENEJMENT	
D. G'aniyeva	110	Inson kapitali taraqqiyotida xodimlarning kompetensiyalarini rivojlantirish innovatsion faoliyat va muvaffaqiyatning kafolati
	JISMONIY TARBIYA VA SPORT	
S. Valixanov	114	Jismoniy tarbiyani tashkil qilishda ilk va maktabgacha yoshdagi bolalarning fiziologik xususiyatlari
	MALAKA OSHIRISH VA QAYTA TAYYORLASH	
S. Raximova	120	Innovatsion yondashuv asosida maktabgacha ta'lim tashkilotlari xodimlari malakasini oshirishning nazariy-metodologik asoslari
	MAKTABGACHA TA'LIM	
G. Nazirova	124	Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda ilmiy-pedagogik shart-sharoitlar yaratishdagi muammolar
	MUTOLAA MADANIYATI	
Sh. Xo'jamberdieva	128	Maktabgacha yoshdagi bolalarni badiiy adabiyot bilan tanishtirishning metodik asoslarini takomillashtirish
	QIYOSIY PEDAGOGIKA	
I. Matyakubov	132	Finlandiya ta'lim tizmi: tahlil, tajriba, sinov
	МЕТОДИКА ОБРАЗОВАНИЯ И ВОСПИТАНИЯ	
Н. Эргашева	137	Дидактические принципы обучения второго иностранного языка в Узбекистане
	СОВРЕМЕННЫЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ	
Р. Абдухаиров	141	Развитие непрерывной педагогической культуры учителя трудового обучения на основе личностно-деятельностного подхода

IJTIMOY TARMOQLARDA MULOQOT MADANIYATI

Kompyuter texnologiyalarining shiddatli taraqqiyoti dunyoning milliardlab foydalanuvchilariga butunjahon tarmog'iga kirish imkoniyatini berdi. Natijada, har kuni minglab odamlar internetga ulanib, uning manbalaridan faol ravishda foydalanmoqda. Bugungi kunda ijtimoiy tarmoqlarda tarqatilayotgan ma'lumotlarning katta qismini yoshlar ma'naviyatining tubanlashuviga turtki bo'luvchi, milliy va diniy qadriyatlarimizga zid bo'lgan xabarlar, urf-odatlar tashkil etadi. Bu esa, Internet, ijtimoiy tarmoqlar va boshqa zamonaviy telekommunikatsiya yutuqlaridan foydalanish tizimini tartibga solish, ularning imkoniyatlaridan oqilona istifoda etish, muayyan odob-axloq qoidalarga amal qilish zaruratini keltirib chiqarmoqda.

Avvallari yoshlar qalbidagi nozik kechinmalarni aks ettirgan va eng kamida savod talab qilgan xatlar bugunga kelib harflar, so'zlar, tinish belgilaridan iborat qisqa va hissiz xabarlariga aylanmoqda. Ayniqsa, ijtimoiy tarmoqlardagi yozma muloqotlarda so'zlarni iloji boricha qisqartirish, yangi so'zlar va iboralarni "kashf qilish", til me'yorlarini qo'pol ravishda buzish odati avj olmoqda. Vaqtini tejash bahonasi bilan grammatik butunlikka putur yetkazib, so'zlarni ma'nosi buzilishigacha bo'lgan xatolarni sodir qilish ayni davrda aksariyat yoshlarni savodsiz bo'lishiga xalq tili bilan aytganda "chalasavod" bo'lishiga olib kelmoqda.

Yoshlar ijtimoiy tarmoqlar kengayib borayotgan davrda o'sib ulg'aymoqda. Bu quvonarli hol albatta. Biroq har narsaning me'yori bo'lmog'i zarur. Yoshlar virtual olamning haqiqiy olam emasligini bilib borishlari shart. Ba'zan bolalar kattalar tomonidan nazoratsiz va ularning ruxsatisiz tarmoqqa tashrif buyurish imkoniga ega bo'lib qoladilar.

Ruhshunoslar qisqa matnchalar yordamida ko'p muloqot qilish salbiy oqibatlariga olib kelishini aytishmoqda. Ayniqsa, inson quloqlari ostida doimiy telefon signalining jarang sochishi yoki mobil aloqaning vibratsiyasini muntazam his qilis ruhiy xastalikning dastlabki belgilari hisoblanadi. Ijtimoiy tarmoqlardagi yozishmalarga mukkasidan ketish ayniqsa, yoshlarda bezovtalik bilan izohlanadi. Yaqinlari mehri va e'tiborini ulardan kelayotgan sms xabarnomalar bilan o'lchaydi.

Ijtimoiy tarmoqlar vazifalari ustida ishlayotgan kishilar ularni kundan-kunga yaxshiroq, qiziqarliroq, rang-barang qilishga urinmoqda: kirgan odam iloji boricha ko'proq vaqtini o'tkazsin, pul sarflasin, nimadir xarid qilsin va hokazo.

Odamlarni bir biridan uzoqlashtirayotgan va ijtimoiy tarmoqlar orqaligina yaqinlashtirib qo'yayotgan yana bir omil bu smartfon egalari ko'payayotganidir. Britaniyalik tadqiqotchilarning izlanishlariga qaraganda, smartfon egalari yarmi ijtimoiy tarmoqlar hamda elektron pochta orqali muloqot qilishni afzal ko'rishadi.

Ijtimoiy tarmoqlarda shunday guruhlar ham paydo bo'lganki, foydalanuvchilar bir-birini maqtab ko'kka ko'tarishlari, shuningdek, kimlarningdir nomini loyga chaplashlari, obro'sini to'kish, yerga urish, buning uchun bor imkoniyatidan foydalanishga harakat qilishadi. Bu holat bilan ular muloqotning eng tuban yo'lini tanlashadi. G'iybat ular uchun oddiy holga aylangan. Qarashlar shu qadar bahsli, shu qadar qutblikli, uni o'qigan sog'lom fikrli inson yoshlar tarbiyasi va dunyoqarash madaniyati transformatsiya

qarshisida turibdi degan fikrga boradi. Shu sabab ko'pchilik bu tarmoqlarni yoqtirishmaydi. Lekin shunga qaramay, statistik ma'lumotlarga nazar solsak, dunyo yoshlarining 96 foizi ijtimoiy tarmoqlar vositasida o'zaro muloqotga kirishishmoqda. Yoshlar ijtimoiy tarmoqlar kengayib borayotgan davrda o'sib ulg'aymoqda. Bu quvonarli hol albatta. Biroq har narsaning me'yori bo'lmog'i zarur. Yoshlar virtual olamning haqiqiy olam emasligini bilib borishlari shart. Ba'zan bolalar kattalar tomonidan nazoratsiz va ularning ruxsatisiz tarmoqqa tashrif buyurish imkoniga ega bo'lib qoladilar.

Yangilik va axborot xurujlari avj olayotgan zamonamizda ijtimoiy tarmoqlardan madaniyat bilan foydalanmaslik insonning o'zi va yaqinlari uchun ham qimmatga tushishi mumkin. Chuqurroq o'ylab qarajak, ijtimoiy tarmoqlar qabih niyatda yaratilmaydi balki imkoniyat va yengillik yaratish, uzoq masofani yaqin qilish uchun kashf etiladi. Zamonaviy matematika, dasturlash, iqtisodiyot asoslari, psixologiya, chet tillar kabi bugunning eng dolzarb, talab yuqori bo'lgan fan yo'nalishlari bo'yicha ham istalgancha videodarslar, qo'llanmalar topish mumkin. Virtual auditoriya uchun tashkil etiladigan onlayn darslarda qatnashsa bo'ladi. Bir so'z bilan aytganda, ijtimoiy tarmoqlar arzon va bepul ta'lim olish uchun imkoniyat eshiklarini juda keng ochgan. Bu nafaqat ilm olish, balki ilm tarqatishda ham qo'l keladi. Turli soha mutaxassislari o'z pedagogik mahoratlarini namoyish etishi, virtual o'quvchilar yig'ishi mumkin. Ular kun kelib bu mutaxassisning hayotdagi real talabalariga aylanishi ehtimoli ham yuqori. Ammo ba'zi insonlarning ichki buzg'unchiligi sababli kutilgan natijadan teskari javob qaytadi.

Internet imkoniyatlarini suiste'mol qilib, soxta akkauntlar ochib, yolg'on xabarlar, surat va videolavhalar tarqatishadi. Hatto bironing noqulay vaziyatini ham kulgu qilib muhokamaga qo'yib muloqot qiladigan guruhlar ham ijtimoiy tarmoqlarda kam emas. Holbuki, moddiy kamchilikni berkitish, misol uchun badanni berkitish uchun kiyim olib berish bo'lsa, ma'naviyi esa yomon ish qilganini ko'rib bekitish, hech kimga aytmalikdir.

Bu da'vat dinimizda ham asosiy mezon hisoblanadi. Shu sababli ham bugungi kunda ijtimoiy tarmoqlarda muloqot qilish madaniyatini to'g'ri yo'lga qo'yish suv va havodek nihoyatda dolzarblik kasb etmoqda. Sababi insoni sha'ni or nomusi birgina internet orqali toptalsa turgan gapki u uchun yashash ham muammodek tuyuladi. Albatta bunda davlat siyosatining to'g'ri yo'lga qo'yilishi bo'lsa, ikkinchidan va eng asosiy sharti bu oilada tarbiyaviy muhitning mukammalligidir.

Oilada yoshligidan go'zal va axloqiy tarbiya olgan farzand ijtimoiy tarmoq bo'ladimi, jonli muloqot bo'ladimi ma'lum odob va axloq chegarasini aslo hatlab o'tmaydi. Pichoqni qotil ham, oshpaz ham o'z maqsadi yo'lida ishlatar ekan, gap qurolida emas, uni tutgan qo'lda. Ijtimoiy tarmoqlarning hayotimiz va oilamizga ta'sirini tartibga solish uchun internetdagi axborotlarga munosabatimizni o'zgartirishimiz lozimligini tushunishimiz kerak.

Bu virtual obrazlar jamlanmasi, xolos. Ulardan qanchasidir haqiqat-u qanchasi ro'yo bo'lishi mumkinligini hamisha yodda tutish lozim. Oynai jahonda bot bot ko'tarilayotgan muloqot madaniyati tushunchasi shunchaki qurbon bo'ladigan atama bo'lib qolmasligi, balki har birimiz uchun mustahkam qonun bo'lishi kerak. Sababi endi zamonaning ilg'or ijtimoiy tarmoqlari orasida o'z madaniyatimiz, e'tiqodimiz va tilimiz aslini yo'qotib qo'ymasligi, o'sha yuqorida saviyasi quyilar uchun suyqasi chiqqan, aslida, bebaho muloqot madaniyatiga nihoyatda bog'liq.

OyguL XUJANIYOZOVA,
Urganch davlat universiteti o'qituvchisi

O'QUVCHILARNI KREATIV YONDASHUV ASOSIDA IJODIY MEHNAT FAOLIYATIGA YO'NALTIRISH MAZMUNINI TAKOMILLASHTIRISH (7-9-sinf o'quvchilari misolida)

Annotatsiya

Maqolada o'quvchilarni ijodiy mehnat faoliyatiga yo'naltirishda pedagoglar tomonidan ilgari surilayotgan amaliy hamda nazariy pedtexnologiya, ta'lim modellari taklif etilgan. Shuningdek, ta'lim muassasalarida MDH olimlari tadqiqotlari asosida tatbiq etilayotgan pedagogik yondashuv usullari bayon etilgan.

Kalit so'zlar. Kreativlik, ta'lim, ijodiy mehnat, tadqiqot, nazariya va amaliyot, pedagogik modellar.

В статье предложены практические и теоретические педтехнологии, образовательные модели, продвигаемые педагогами в ориентации учащихся на творческую трудовую деятельность. Также изложены методы педагогического подхода, применяемые в образовательных учреждениях на основе исследований ученых СНГ.

Ключевые слова. Креативность, воспитание, творческий труд, Исследования, базис и практика, педагогические модели.

The article offers practical and theoretical pedagogical technologies, educational models promoted by teachers in the orientation of students to creative work. The methods of the pedagogical approach used in educational institutions based on the research of CIS scientists are also described.

Key words. Creativity, education, creative work, Research, basis and practice, pedagogical models.

Mehnat insonning hayotida muhim o'rin tutibgina qolmay, turmushni mehnat-siz, yaratuvchiliksiz tasavvur etib bo'lmaydi. Mehnat tarbiyasi tarbiyaning mag'zini, mazmunini tashkil etadi. Barcha xalqlarning eng ilg'or an'analari mehnat jarayonida paydo bo'lib takomillashadi. Mehnat an'analarning tayanchi sifatida yoshlarni hayotga, ijtimoiy mehnat faoliyatida ishtirok etishga tayyorlash ham muhim rol o'ynaydi.

Prezidentimizning "Professional ta'lim tizimini yanada takomillashtirishga doir qo'shimcha doir chora-tadbirlar to'g'risida"gi farmoniga binoan umumiy o'rta ta'lim muassasalarining 10-11-sinflari o'quvchilariga kasbiy ta'lim berishga ixtisoslashgan o'quv-ishlab chiqarish majmualari (O'IchM) yoshlarimizni kasbga o'rgatish vazifasini lozim darajada bajarmaganligi sababli haqli ravishda tugatilmoqda.

Bugungi kunda mamlakatimizda uzluksiz ta'lim tizimida olib borilayotgan keng qamrovli islohotlarning asosiy maqsadlaridan biri yoshlarni chuqur bilim olishlari, iste'dodlarini ro'yobga chiqarishda har tomonlama qo'llab-quvvatlash, shu bilan birgalikda ularning mustaqil hayotga tayyorlash ko'nikmalarini ham shakllantirib borish

ta'lim tizimining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Aynan shuning uchun zamonaviy bilim olish bilan bir qatorda o'quvchi yoshlarda hayotiy ko'nikmalarni shakllantirib borish, oddiy qilib aytadigan bo'lsak, yoshlarni kasb tanlashga, ularni ijodiy fikrlashga, yoki konstruksion buyumlardan materiallar yasash, oddiygina elektr chirog'i patronini o'rnatish, uydagi suv tarmoqlari tizimlari to'g'risida, shuningdek, oddiy yog'ochga ishlov berish, uy ro'zg'orda kichik ta'mirlash ishlari va hokazolar kabi hayotiy kasbiy ko'nikmalarni to'liq yetkazib berolmayotganligimiz hech kimga sir emas.

Ijodkorlikni rivojlantirishga bolalikdan poydevor qo'yiladi va ta'lim-tarbiya vositasida takomillashtirib boriladi. O'quvchi-yoshlarda ijod qilishga qiziqishni rivojlantirish ma'lum madaniy muhitni yaratish asosida mustaqil maqsad qo'yish, o'z faoliyatining mazmun-mohiyatini anglash, ijodkorlik qobiliyatni shakllantirish bilan uyg'un holda olib borilsagina samarali natijaga erishish mumkin. Ijodkor shaxsni rivojlantirish tizimini takomillashtirish muammoning ilmiy-nazariy, metodologik asoslari, pedagogik yo'llari va mexanizmlarini tadqiq etishga bo'lgan talab va ehtiyojni oshiradi. Ijodkorlik estetik, axloqiy, milliy, ekologik, huquqiy, nutq, mehnat va muloqot madaniyati sifatida namoyon bo'ladi va turli-tuman qobiliyatlarning rivojlanish darajasini anglatadi. U insonning har tomonlama rivojlanishi, atrof-muhit sharoitida yashay olish qobiliyatini ifoda etadi va jamiyat madaniyatini o'zida aks ettiradi. Kreativlik, shaxs madaniy qadriyatlarining shakllanishi, ijodiy qobiliyat, ijodiy faoliyat va shaxsni o'rganishga tizimli yondashuvga oid masalalar bilan MDH olimlari ham shug'ullanganlar va o'z tadqiqotlarida turli samarali yechimlar topishga muvaffaq bo'lganlar. O'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini shakllantirishga imkon beradigan madaniy bo'shliqlarning to'ldirishni nazariy va amaliy modellari va boshqalarning izlanishlarida ochib berilgan. Umumiy o'rta ta'lim maktabi o'quvchilarini kreativ yondashuv asosida ijodiy qobiliyatlarini shakllantirishning pedagogik imkoniyatlariga hamda pedagogik ishlarda ijodkorlik yoshlarning qadriyatli yo'nalishining tarkibiy qismi sifatida belgilanishiga to'xtab o'tilgan. Shuningdek, kreativ yondashuvni yuqori sinf o'quvchilarining o'zini-o'zi shaxsiy va ijodiy rivojlantirish manbai sifatidagi konsepsiya o'quv jarayonida o'smirlar ijodkorligini rivojlantirishning psixologik shart-sharoitlarni ijodkorlikning kognitiv asoslarini o'rganishga doir qator ilmiy izlanishlar amalga oshirilgan.

Ijodiy fikrlash o'quvchilardan o'quv topshiriq, masala va vazifalarini bajarishda ko'plab yangi noodatiy g'oyalarga tayanishni talab etadi. Ya'ni, topshiriqni yoki masalani yechishda o'quvchi yechimning bir necha variantini izlaydi (ko'p tomonlama fikrlash), keyin esa eng maqbul natijani kafolatlovchi birgina to'g'ri yechimda to'xtaladi (bir tomonlama fikrlash). Shunga asoslanib aytish mumkinki, o'quvchilarning kreativligi ularning tafakkurida, muloqotida, his-tuyg'ularida, muayyan faoliyat turlarida namoyon bo'ladi, ya'ni kreativlik shaxsni yaxlit yoki uning muayyan xususiyatlarini tavsiflaydi.

Ijodkorlikni o'rganish jarayonida umumiy o'rta ta'lim maktabi o'quvchilarining intellektual va psixologik rivojlanishi tizimlarini shakllantirish muammolari ishlab chiqilgan bo'lib, ular shaxsiy-ijodiy fikrlash uslubining tarkibiy qismlarini shakllantirishga qaratilgan. Kreativ pedagogika bilan bog'liq muammolarni, shaxsning ijodiy salohiyatini, ijodiy ta'limning konseptual asoslarini o'rganish qator ilmiy tadqiqot ishlarining obyektiga aylangan.

Mavjud tahlillar shuni ko'rsatadiki, o'quvchilarda kreativ kompetentlikni rivojlantirishning zaruriy sharti avvalambor, pedagoglarning kreativlik potentsialga egaligiga bog'liq ekan. Ayniqsa, o'quvchi ijodiy faoliyatining dastlabki sharti va natijasi ham

o'qituvchining kreativ kompetentlikka egaligidir. An'anaviy pedagogik fikrlashdan farqli ravishda ta'lim va tarbiya jarayonini samaradorligi ta'minlashga xizmat qiluvchi yangi g'oyalarni yaratishi, mavjud pedagogik muammolarni ijobiy hal qilishga bo'lgan tayyorgarligini tavsiflovchi qobiliyatlarga egaligi pedagog kreativligini belgilovchi asosiy mezonlardir. Mazkur mezonlar o'qituvchilarning o'zini-o'zi ijodiy namoyon qila olish layoqatiga egaligi va unga tayyorgarlik darajasini ham ifodalaydi. Pedagogning kreativlik sifatlariga ega bo'lmashligi tufayli o'quvchilar ham qiziqarli va ajoyib g'oyalarga ega bo'lsalar-da, biroq, ularni ifodalashda sustkashlikka yo'l qo'yadilar. Buning sababi ta'lim jarayonida qo'llanilayotgan metodlar o'quvchilarda erkin, mustaqil fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qilmasligi bilan belgilanadi.

Hozirda kreativ fikrlash qobiliyati nafaqat o'quvchilar uchun balki, har bir mamlakatning kelajagi uchun zarurdir. Bu jarayonni amalga oshiradigan o'qituvchilar uchun ham, chunki faqat ijodiy o'qituvchi ijodiy o'quvchini o'qitishi mumkin. O'qitishning ijodiy texnologiyalarini o'zlashtirish o'qituvchilarga o'quv jarayonini modellashtirish, innovatsion ijodiy texnologiyalarni joriy etish, har bir o'quvchiga individual yondashish va undagi ijodiy potensialni o'sishiga imkon beradi. Ijodiy o'quvchilarni o'qitadigan ijodkor o'qituvchi har bir o'quvchining kasbiy va shaxsiy ijtimoiylashuvida, ya'ni jamiyatda o'z o'rnini topishida yetakchi o'rin tutadi. Shuningdek, turli inqiroz va stresslarga boy davrda yashayotgan har bir insonning o'ziga xos moslashuvchanlik qobiliyati kreativ pedagogikaga asoslanishi lozim.

Kreativlik kompetensiyasiga ega pedagog o'zida quyidagi malakalarni namoyon eta olishi lozim:

- bajariladigan vazifaning mohiyati va ahamiyatini belgilay bilishi;
- muammoning qo'yilishini tahlil qila olishi;
- muammoni hal qilish rejasini tuzish;
- muammoni hal qilishda tizimli metodlar (analiz, sintez, induksiya, deduksiya, taqqoslash)larni qo'llash;
- muammoni hal qilish usullarini tanlay olish;
- qabul qilingan qarorning to'g'riligini asoslash va qayta tekshirish;
- muammoni hal qilishda kichik tadqiqot (izlanish)ni olib borish;
- muammoni hal qilish sharoiti;
- jarayonning borishi va muammoning yechimi yakunlarini umumlashtirishga oid dalillarni rasmiylashtirish.

Xulosa o'rnida, o'quvchilarda kreativlik asosida o'quvchilarni ijodiy faoliyatga yo'naltirish ularda mustahkam qaror qabul qila olish, o'zining xohish yo'nalishlarini ishonch bilan tanlash hamda ta'limda yanada tashabbuskor bo'lishda yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Gafforov. Ya.X. Maktab islohoti va o'qitish metodlarini takomillashtirish. Science and education. Sgientific Journal. 2020.
2. Toshtemirova S. A. (2020). Ta'lim sifati va uni demokratlashtirish ilmiy muammo sifatida.
3. Yo'ldoshev J.G', Usmonov C.A, "Pedagogik texnologiya asoslari".– T.,2004-y.

Bosh muharrir:

Mahmudov Sarvar Yuldashevich

Mas'ul kotib:

Suyarova Lutfiya Muxiddinovna

Bosh dizayner – badiiy muharrir:

Mamasoliyev Akbarali Hamzayevich

TAHRIR HAY'ATI:

Baxtiyor SAIDOV, Risboy JO'RAYEV, Komiljon MUQIMOV, Ulug'bek INOYATOV, G'ayrat SHOUMAROV, Maqsudjon YULDASHEV, Oynisa MUSURMONOVA, Lola MO'MINOVA, Dilyara SHARIPOVA, Barno ABDULLAYEVA, Rohatoy SAFAROVA, Xolboy IBRAGIMOV, Ravil IS'YANOV, Mirodiljon BARATOV, Sharibboy ERGASHEV, Yashin ISMANDIYAROV, Muhabbat MIRSALIYEVA, Bahodir MA'MUROV, Shukurullo MARDONOV, Ulfat MAHKAMOV.

JAMOATCHILIK KENGASHI:

Dilshod KENJAYEV, Sobitxon TURG'UNOV, Nargiza RAXMANKULOVA, Abduhalim MAHMUDOV, Kamola RISKULOVA, Feruza QODIROVA, Islom ZOKIROV, Ravshan ABDUXAIROV.

Tahririyat manzili:

Toshkent shahar Shayhontoxur tumani Navoiy ko'chasi, 30-uy.
E-mail: xalq_talimi@xtv.uz Tel: (0 371) 231-16-51, Faks: 231-16-52

Jurnalga yuborilgan maqolalarga javob qaytarilmaydi, jurnalda e'lon qilingan maqolalardan olingan matnlar “Xalq ta'limi” ilmiy-metodik jurnalidan olindi, deb ko'rsatilishi shart.

Jurnal 2015-yil 20-martdagi 214/2-sonli qarori bilan OAK ilmiy nashrlari ro'yxatiga kiritilgan.

“TAFAKKUR NASHRIYOTI” MCHJ bosmaxonasida chop etildi.
Toshkent shahri, Shayhontoxur tumani, Navoiy ko'chasi, 30-uy

Bosishga ruxsat etildi: __.__.____-y. Qog'oz bichimi 70x100 1/16. Ofset bosma usuli.
Shartli b.t. 12,0. Adadi ____ nusxa. – buyurtma.
Bahosi kelishilgan narxda.

Ushbu songa mas'ul – Abduqodirova Shoxida Akmalxo'ja qizi

Jurnalga taqdim etilgan barcha materiallar <https://rustxt.ru/antiplagiat> sayti hamda https://t.me/check_antiplagiat_bot da monitoring qilinadi.

© “Xalq ta'limi” jurnali, 2022.

**O'QIGAN KISHI, YANGI FIKR, YANGI G'OYA
VA TASHABBUSLAR BILAN YURADI**

“XALQ TA'LIMI” ilmiy-metodik jurnali

Obuna indeksi: 904

“XALQ TA'LIMI AXBOROTNOMASI” jurnali

Obuna indeksi: 924

Maqolalarni taqdim qilish uchun manzilimiz:

Toshkent shahri, Navoiy ko'chasi – 30.

Tel.: (99893)528-90-47; (99890)009-96-92; 994-77-88

t.me/xalqtalimi_jurnali

www.pubedu.uz

HURMATLI USTOZ VA MURABBIYLAR!

“Xalq ta’limi” ilmiy-metodik va “Xalq ta’limi axborotnomasi” jurnallari bugungi kunda o’qituvchi-pedagoglarning eng kerakli nashriga aylanib, ularga yaqin ko’makchi bo’lib kelmoqda. Uning sahifalarida nashr etilayotgan maqolalardan o’qituvchilar dars jarayonida, mashg’ulotlarda, seminar-treninglarda foydalanayapti.

2023-yilda jurnallarimiz o’z faoliyatini yanada takomillashtirishni maqsad qilgan. Sahifalarimizda uzluksiz ta’lim tizimidagi eng so’nggi yangiliklar, texnologiyalar, metodlar ilmiy metodik nuqtayi nazardan tadqiq etiladi. Shu bois, jurnallarimiz har bir o’qituvchi-pedagog qo’lida bo’lishi maqsadga muvofiq.

2023-yil uchun obuna davom etadi. “Xalq ta’limi” ilmiy-metodik va “Xalq ta’limi axborotnomasi” jurnallariga obuna bo’lishni unutmang!

Obuna indeksleri:

“Xalq ta’limi” ilmiy-metodik jurnali – 904

“Xalq ta’limi axborotnomasi” jurnali – 924